

Kaasamise hea tava

Täna sel päeval on mõeldamatu, et ühiskonda laiemalt mõjutavaid otsuseid tehakse ilma eelneva konsulteerimiseta ning huvirühmade kaasamiseta. Kui kaasamise hea tava loodi Eestis 2000. aastate keskpaigas, siis 2012. aastast on kaasamine riigiasutustele sisuliselt kohustuslik. See on ette nähtud [Hea õigusloome ja normitehnika eeskirjaga](#), mis lisaks mõjude hindamisele näeb ette ka [lähtumise kaasamise heast tavast](#). Otsuste tegemisse huvirühmade ja avalikkuse kaasamise eesmärk on tagada parim otsus, vältida vigu ning tagada otsuste legitiimsus. Kusjuures kaasamisel loeb kvaliteet, mitte kvantiteet.

Avalikkuse kaasamine võib koosneda paljudest tegevustest, mis ulatuvad teavitamisest kuni poliitika ühisloomeni. Välja on toodu järgmised kaasamise liigid¹:

- **Informeerimine** – objektiivse ja tasakaalustatud info pakkumine
- **Konsulteerimine** – tagasiside ja ettepanekute küsimine ettevalmistatud materjalidele
- **Koostöö** – vastastikune suhtlemine ja arvestamine kogu protsessi vältel, alates otsuse väljatöötamise kavatsusest kuni otsuse tegemiseni
- **Partnerlus** – pidev mõlemapoolne koostöö erinevates otsustusprotsessides, sh mitteametliku suhtluse vormis
- **Võimustamine** – juhtiva rolli andmine otsustajatele koos kõigi selleks vajalike vahendite ja õigustega.

Selleks, et kaasatavad tunneksid, et nende osalus on mõttekas, tuleb järgida **avalikkuse kaasamise põhimõtteid**:

- Kaasamise aluseks peab olema idee, et kaasatavatel peaks olema võimalus mõjutada tulemusi ja valikuid ning neil on algusest peale nõutav teave protsessis mõtestatult osalemiseks;
- Avalikkuse kaasamine tagab, et avalikkuse panus mängib otsustusprotsessis rolli, osalejaid teavitatakse, millisel määral nende ettepanekuid kasutati;
- Avalikkuse kaasamine püüab tagada, et otsused oleksid jätkusuutlikud.

---

¹ Kübar, U., Hinsberg, H. (2014). Kaasamine avalikus sektoris ja vabakonnas.

<https://heakodanik.ee/sites/default/files/files/Kaasamine%20avalikus%20sektoris%20ja%20vabakonnas.pdf>
30.05.2023.

Harno

1. [Harno kodulehel](#) on avatud võimalused esitada Harno tegevuste kohta arvamusi ja ettepanekuid ning on kokku lepitud protseduurid, kuidas neid menetleda.
2. Harno koduleht on ehitatud ja koostatud vastama [WCAG 2.0 AA juurdepääsetavuse](#) suunistele. See tähendab, et on kasutatud teatud tehnilisi vahendeid ja sisu koostamise põhimõtteid, mis aitavad kodulehe sisu tarbida nägemis-, kuulmis-, füüsilise-, kõne-, tunnetusliku-, keele-, õppimis-, ja neuroloogiliste puudustega kasutajatel.
3. [Harno dokumendiregistri](#) avalikus vaates on võimalik tutvuda Ameti tegevuse käigus loodud või saadud dokumentidega.
4. Harno kasutab kõiki meedia vahendeid selleks, et oma tegevustest ja selle mõjust informeerida võimalikult laia sihtrühmade ringi.
5. Oma tegevuste tutvustamiseks korraldatakse perioodiliselt kaasamisüritusi.
6. Oma tegevuste hindamiseks viiakse läbi sihtrühmade arvamusuuringud. Uuringute tulemused esitatakse sellises vormis, et võimalikult laial sihtrühmal oleks võimalus sellega tutvuda ning kasutada.
7. Harno ekspertkogude liikmete valikul lähtutakse oma sihtrühmade kaasamise printsiibist. Erinevate osapoolte informeerimine ja kaasamine võimaldab huvirühmadel ja avalikkusel saada tasakaalustatud infot, mis võimaldab neil paremini mõista otsuste tegemise eesmärke ja probleemide lahendamise võimalusi. Sihtrühmadele võimaluse andmine ekspertgruppides osalemiseks aitab kujundada parema arusaama ühiskonna ootustest ja otsuste mõjudest.